

Latvijas Republikas un Igaunijas Republikas valdību pirmā kopīgā sēde

2018. gada 21. augusts

Rīga, Latvija

Kopīgs paziņojums

2018.gada 21.augustā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notika Latvijas Republikas Valdības un Igaunijas Republikas Valdības pirmā kopīgā sēde. Šī vēsturiskā, Latvijas un Igaunijas 100. gadadienai veltītā notikuma mērķis bija padziļināt ciešās draudzības saites starp divām līdzīgi domājošām valstīm un veicināt konstruktīvu sadarbību savstarpēji nozīmīgos jautājumos.

Kopīgajā sēdē abas valdības apsprieda jautājumus par sadarbības padziļināšanu, lai veicinātu abu valstu, kā arī visa reģiona labklājību un drošību. Ir apsvērti turpmāk kopīgi veicamie pasākumi reģionālās sadarbības, enerģētikas un transporta infrastruktūras, digitālās savienojamības, izaugsmes un konverģences, kā arī reģiona drošības stiprināšanas jomā.

Sēdes gaitā abas valdības ir pieņēmušas šādus KOPĪGUS LĒMUMUS:

Latvijas un Igaunijas reģionālā sadarbība

1. Turpināt sekmēt kopējo INTERREG sadarbības programmu pievienoto vērtību un mērķus, lai nodrošinātu, ka 2021.–2027. gada INTERREG programmas efektīvi pārņem iepriekšējo un pašreizējo programmēšanas periodu pozitīvo pieredzi un sasniegtos rezultātus.
2. Sadarboties sarunu procesā Eiropas Savienības Padomē un ar Eiropas Parlamentu par Kohēzijas politikas tiesību aktu paketi, lai saglabātu pašreizējos teritoriālās sadarbības komponentus – pārrobežu, transnacionālos un starpreģionu.
3. Atzīt Latvijas un Igaunijas starpvaldību komisiju (SVK) par efektīvu mehānismu juridisku un administratīvu šķēršļu risināšanai pierobežas reģionos.
4. Norādīt, ka Eiropas Komisijas piedāvātā mehānisma izmantošanai, lai novērstu juridiskus un administratīvus šķēršļus pierobežas kontekstā, jābūt brīvprātīgai. Uzsvērt dalībvalsts kompetenci, izvēloties piemērotus un efektīvus mehānismus juridisku un administratīvu šķēršļu novēršanai pierobežas reģionos.

Stiprināt drošību reģionā

5. Turpināt koordinēt Latvijas un Igaunijas centienus, sadarbojoties savstarpēji un ar Lietuvu, lai veicinātu visu Baltijas valstu intereses un sekmētu to sadarbību Baltijas valstu drošības un aizsardzības attīstībā.
6. Apņemties ievērot, ka galvenā prioritāte Latvijas un Igaunijas sadarbībai drošības jomā ir NATO 2018. gada Briseles samita lēmumu pilnīga un savlaicīga ieviešana ar stingru uzsvāru uz aizsardzību, atturēšanu, gatavību, reaģēšanu un NATO klātbūtnes pastiprināšanu Baltijas reģionā.
7. Vienoties, ka Latvija un Igaunija apņemas rādīt priekšzīmi un uzturēs savus aizsardzības izdevumus vismaz 2% līmenī no IKP. Latvija un Igaunija ir pārliecinātas, ka, neveicot pietiekamus ieguldījumus nacionālā līmenī, neviena NATO dalībvalsts nevar izveidot spēcīgu aizsardzību un sniegt proporcionālu pienesumu savstarpējā aizsardzībā.
8. Atzīmēt, ka Daudznacionālās divīzijas “Ziemeļi” štāba (*Headquarters Multinational Division North*) izveide ir nozīmīgs pasākums Baltijas valstu aizsardzībai. Turpmākajos mēnešos Latvija un Igaunija kopā ar citām ietvarnācijām visaptveroši sadarbosies, lai īstenotu šo projektu.
9. Turpināt sadarbību Eiropas Savienībā, lai virzītu kopējas intereses tādās jaunajās aizsardzības iniciatīvās kā Pastāvīgā strukturētā sadarbība, Eiropas Aizsardzības fonds un citās.

Stratēģiskā komunikācija

10. Turpināt abu valstu ciešo sadarbību stratēģiskās komunikācijas jomā:
 - 1) lai palielinātu mūsu valstu pilsoņu, plašsaziņas līdzekļu un sabiedriskā sektora ilgtermiņa noturību pret darbībām ar naidīgu ietekmi;
 - 2) lai nodrošinātu efektīvu, samērīgu un aktuālu atbildes reakciju uz dezinformāciju.
11. Rosināt brīvu, neatkarīgu un daudzveidīgu komunikācijas vidi kā galveno līdzekli, lai risinātu dezinformācijas un naidīgas informācijas ietekmes jautājumus, tostarp nodrošinot subsīdijas vai cita veida atbalstu līdzsvarota, daudzveidīga, augsti kvalitatīva neatkarīgu plašsaziņas līdzekļu satura radīšanai.
12. Veicināt medijpratību un informācijpratību, tostarp ietverot šos jautājumus valsts izglītības programmās un sadarbojoties ar pilsonisko sabiedrību un citām ieinteresētajām pusēm, lai palielinātu izpratni par šiem jautājumiem.

13. Atbalstīt visas attiecīgās ieinteresētās puses, tostarp plašsaziņas līdzekļus, pilsonisko sabiedrību un akadēmiskās aprindas, tām izstrādājot iniciatīvas, kas mums palīdz veidot labāku izpratni par nelabvēlīgo ietekmi, kādu dezinformācija un naidīga manipulēšana ar informāciju atstāj uz demokrātiju, vārda brīvību un žurnālistiku, kā arī piedāvāt atbilstošus reaģēšanas risinājumus.
14. Turpināt atbalstīt ES (proti, Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvās grupas *East StratCom Task Force*, kas darbojas Eiropas Ārējās darbības dienesta vadībā) un NATO (proti, NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra Rīgā) centienus stratēģiskās komunikācijas jomā, tostarp dezinformācijas apkarošanā.
15. Apzināt iespējas piesaistīt ES programmu (piemēram, *Creative Europe*, *Digital Europe*, *Rights and Values* u.c.) finansējumu, lai ieviestu monitoringa un analīzes programmatūru un organizētu apmācības tās izmantošanā.
16. Igaunija un Latvija piemin okupācijas režīmu upurus un augstu novērtē sadarbību vēsturiskā mantojuma saglabāšanā un skaidrošanā, lai nodrošinātu mūsu valstu neatkarību, demokrātiju un tiesiskumu.

Reģionālie enerģijas infrastruktūras projekti

17. Uzskatīt par prioritāti Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmu sinhronizēšanu ar Eiropas elektroenerģijas sistēmām, izstrādājot risinājumu, kas energoresursu piegādē garantē augstu drošības līmeni, kurš pielīdzināms līmenim Eiropas Savienības energosistēmu sinhronizētajā daļā, un izmaksu efektivitāti, kas nodrošina samērīgas un ilgtspējīgas kapitāla un ekspluatācijas izmaksas.
18. Vienotiem spēkiem līdz 2020.gadam izveidot labi funkcionējošu reģionālu Baltijas-Somijas gāzes tirgu, vienlaikus uzskatot par prioritāti tirgus diktētu gāzes infrastruktūras attīstību, pabeidzot darbu un ieviešot primārajos tiesību aktos nostiprinātās vienošanās, kas saistītas ar tādiem jautājumiem kā kopēji ieejas un izejas tarifi un pārvades sistēmu operatoru savstarpējais kompensācijas mehānisms.
19. Atzinīgi vērtēt un veicināt ciešo sadarbību starp valstīm enerģijas tirgus attīstībā un uzsvērt, cik svarīgi ir ieviest pārrobežu infrastruktūras projektus (tādus kā Igaunijas un Latvijas elektropārvades tīkla trešais starpsavienojums un ar sinhronizāciju saistīti projekti, un Igaunijas un Somijas dabasgāzes sistēmas starpsavienojums *BalticConnector*), lai stiprinātu tirgus darbību un paaugstinātu piegādes drošību.
20. Attīstīt sadarbību ilgtermiņa ilgtspējīgā integrētā enerģētikas politikas plānošanā.
21. Rosināt pārvades sistēmu operatorus turpināt darbu, lai ieviestu vienlīdzīgus konkurences apstākļus elektroenerģijas tirdzniecībā ar trešajām valstīm.

22. Atzinīgi vērtēt veiksmīgo sadarbību Baltijas kopējā elektroenerģijas līdzsvarošanas tirgus īstenošanā kopš 2018. gada janvāra un uzsvērt, ka ir svarīgi turpināt šo darbu, lai nākotnē ieviestu kopēju Ziemeļvalstu un Baltijas valstu līdzsvarošanas tirgu.
23. Uzsvērt mazumtirdzniecības tirgu integrācijas (piemēram, ar datu apmaiņas platformu palīdzību) nozīmi enerģētikas sektorā.

Reģionālie transporta infrastruktūras projekti

24. Turpināt projekta Rail Baltica ieviešanu konstruktīvā sadarbībā ar visām projektā iesaistītajām pusēm un veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai panāktu faktisku progresu projekta Rail Baltica attīstībā maršrutā, kas paredzēts starpvaldību līgumā par Rail Baltica dzelzceļa savienojuma izveidi; kopīgi censties nodrošināt projektam pietiekamu finansiālu atbalstu ar visaugstāko pieļaujamo ES līdzfinansējuma likmi, lai projekts dotu iespēju Rail Baltica dzelzceļa savienojumu nodot ekspluatācijā 2026. gadā.
25. Apzināties, cik svarīgi ir multimodāli savienojumi starp Baltijas valstu galvaspilsētām atbilstoši starpvaldību līgumam par Rail Baltica dzelzceļa savienojumu, uzskatot par prioritāti ievērojami paātrināt Rail Baltica līnijas būvi ziemeļu-dienvidu virzienā, ievērojot esošos budžeta ierobežojumus. Rail Baltica dzelzceļa savienojuma būves pabeigšana ziemeļu-dienvidu virzienā veidos pamatu ilgtspējīgai transporta un pasažieru kustībai, veicinās konkurētspēju un radīs transporta koridoru no Skandināvijas caur Baltijas valstīm uz Centrāleiropu.
26. Uzsvērt, ka ir svarīgi turpināt attīstīt dzelzceļa savienojumus Latvijā un Igaunijā. Uzlabots dzelzceļa savienojums maršrutā Tartu-Valga/Valka-Rīga ne vien palielinās mobilitāti Dienvidigaunijā un Ziemeļlatvijā, bet arī nodrošinās topošās Rail Baltica dzelzceļa līnijas pakalpojumu pieejamību.
27. Turpināt kopīgu darbu pie Interreg Centrālbaltijas 2014.–2020. gada programmas finansētā projekta “Smart E67”, lai to pabeigtu līdz 2019. gadam. Projekta gaitā gūtā pieredze jāizmanto, lai nākotnē, iespējams, realizētu projektus, kuru mērķis ir ieviest jaunas tīkla tehnoloģijas un/vai automatizētās transporta sistēmas.
28. Uzlabot pārrobežu ceļu infrastruktūru ar mērķi savienot apdzīvotas vietas un veicināt darbaspēka mobilitāti pierobežas teritorijās.
29. Vienoties par ceļu projektu “V372 Gaujiena – Lejaskrogs – Igaunija – Latvijas robeža – Taheva – Valga”, “V381 Bārdaskrogs – Igaunija – Latvijas robeža – Krabi – Metstaga”, “V256 Ērgeme – Omuļi – Igaunija – Latvijas robeža – Kōrtsi – Tōrva” pieteikumu iesniegšanu finansējuma saņemšanai no nākamā plānošanas perioda Igaunijas-Latvijas Pārrobežu sadarbības programmas vai citiem finanšu instrumentiem.

30. Uzsvērt, ka ir svarīgi attīstīt viegli pieejamu alternatīvo degvielu pārrobežu infrastruktūru, lai dotu iespēju izmantot alternatīvās degvielas (piem., saspiestā dabasgāze, sašķidrinātā dabasgāze, elektroenerģija, ūdeņradis), nodrošinot raitu un videi labvēlīgu pasažieru un kravu satiksmi starp Latviju un Igauniju.

Izaugsme un konverģence

31. Stiprināt Latvijas un Igaunijas sadarbību, lai uzlabotu pārrobežu pakalpojumu lietotāju pieredzi Vienotajā tirgū, ņemot vērā Eiropas Komisijas sagatavoto ziņojumu par stāvokli Vienotajā tirgū (2018. gada rudenī/līdz tam) un sadarbojoties ar citām līdzīgi domājošām ES dalībvalstīm.
32. Izstrādāt vienotu nostāju par *Horizon Europe* un izteikt kopīgu ierosinājumu Eiropas augstskolu tīklu iniciatīvai, lai veicinātu Eiropas pētniecības telpas turpmāku konverģenci. Latvija un Igaunija cieši sadarbosies, lai turpinātu BONUS – kopējo Baltijas jūras pētniecības un attīstības programmu.
33. Turpināt izstrādāt kopējas nostājas par nākamās ES daudzgadu finanšu shēmas jautājumiem, tādiem kā Kohēzijas politika, Kopējā lauksaimniecības politika, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, un aicināt pārējās Ziemeļvalstis un Baltijas valstis (NB6) pievienoties.

Digitālā savienojamība

34. Aktīvi koordinēt viedokļus un nacionālās nostājas, lai saskaņotu Digitālā vienotā tirgus stratēģijā noteikto politiku ar pieejamo finansējumu un investīcijām, kas paredzēti nākamajā daudzgadu finanšu shēmā, tostarp pašvaldību līmeņa pārrobežu projektiem.
35. Apzināt jomas, kur nepieciešama un noderīga ciešāka divpusēja pārrobežu sadarbība, lai veicinātu Baltijas jūras reģiona digitālo attīstību, jo īpaši virzienos, kas noteikti Tallinas deklarācijā par e-pārvaldību un spēcīgas digitālās ekonomikas veidošanai – līdz 2019. gada martam.
36. Apzināt iespējas Latvijas un Igaunijas publiskajiem un privātajiem partneriem sadarboties, lai izstrādātu projektu “Digitālais Baltijas ceļš” (Ceļš uz sadarbību, satīklotu un automatizētu pārvietošanos – C-ITS).
37. Veicināt pārrobežu pakalpojumu attīstību, apzinot nacionālo digitālo pakalpojumu infrastruktūru (piemēram, elektroniskās autentifikācijas infrastruktūras un citu platformu) sadarbības iespējas – līdz 2019. gada martam.
38. Veicināt datu brīvu apriti un informācijas atkalizmantošanu pārrobežu pakalpojumu sniegšanā, abpusēji pieņemamos termiņos un tehnisku un finansiālu iespēju ietvaros

apzinot prioritāros izmantošanas gadījumus divpusējai datu apmaiņai, izmantojot Latvijas datu apmaiņas platformu VISS (*Valsts informācijas sistēmu savietotājs*) un Igaunijas datu apmaiņas platformu X-Road, kā arī izstrādāt rīcības plānu šādu izmantošanas piemēru realizācijai – līdz 2019. gada decembrim.

39. Veidot platformu Baltijas jūras reģiona sabiedrībai, uzņēmējiem un patērētājiem ilgtspējīgas 5G tehnoloģiju ekosistēmas attīstībai.